

TEORİK VE PERFORMANS SINAVLARI İÇİN KAMERA KAYIT REHBERİ

Mayıs 2015

Rev.00

GİRİŞ

Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarının sınav ve belgelendirme süreçlerini tarafsız, adil, geçerli ve güvenilir bir şekilde yürüttüğünün kontrolünü sağlamak amacıyla Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) tarafından bir dizi kalite güvence unsuru uygulanmaktadır. Ulusal meslek standartları ve ulusal yeterliliklerin kamuya açık bir şekilde sektör komiteleri tarafından doğrulanması, belgelendirme kuruluşlarının TS EN ISO/IEC 17024 standardına göre akredite edilmesi zorunluluğu, MYK tarafından gerçekleştirilen yetkilendirme ve gözetim denetimleri gibi kalite güvencesi unsurları arasına 2012 tarihi itibarıyla imzalanan tüm yetkilendirme sözleşmelerine “sınavların görüntü kayıtlarının alınması” maddesi dâhil edilmiştir. Mevcut sözleşmede, tarafların yükümlülüğü başlıklı 7. Maddenin “n” fıkrasında bu durum şu şekilde ifade edilmektedir.

“n) Sınavdan sonra kişinin bilgi ve becerisini değerlendirmeye imkân verecek şekilde sınavları görüntülü ve sesli bir şekilde eksiksiz olarak kayıt altına almak, söz konusu kayıtları bir yıl süreyle saklamak ve istenildiğinde MYK’ye vermek.”

Yapılan teorik ve performans sınavlarının kayıt altına alınmasının sağladığı faydaların bazıları aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ Sınavların tarafsız, adil, geçerli, güvenilir olarak yürütülmesini sağlamak.
- ✓ Kamuoyuna sınavların değerlendirilmesinin objektif delillere dayandığına dair güvence sunmak
- ✓ Değerlendiricilerin değerlendirme farklılıklarının geriye dönük olarak tespit edilmesi ve bu sayede adayın başarı/başarısızlık durumunu etkileyebilecek değerlendirme farklılıklarını ortadan kaldırabilmek.
- ✓ Adayın sınava ilişkin itiraz ve şikâyetlerinin değerlendirilip karara bağlanabilmesi için hukuki bir kanıt elde etmek.
- ✓ Sistemin suistimalini önlemek.
- ✓ Sınav uygulamalarının iyileştirilebilmesi ve standart hale getirilebilmesi için veri toplamak.

Yapılan sınavlara ait görüntülü kayıtlar denetimler dışında da periyodik olarak MYK’de oluşturulan görüntülü kayıt izleme komisyonları tarafından kayıtların uygunluklarının değerlendirilmesi amacıyla incelenmektedir. Yapılan bu incelemeler ışığında tüm yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarının aynı usul ve yöntemlerle görüntülü kayıt alabilmelerini sağlamak amacıyla bir rehber geliştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur.

1. Genel Şartlar

Teorik sınavların ve performans sınavlarının tamamında görüntülü kayıt alınmasına ilişkin yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarının genel sorumlulukları aşağıda sayılmaktadır.

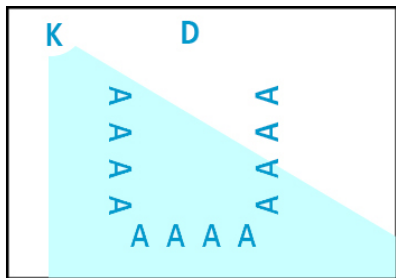
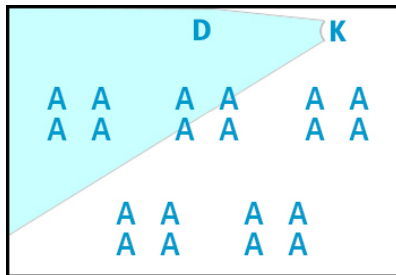
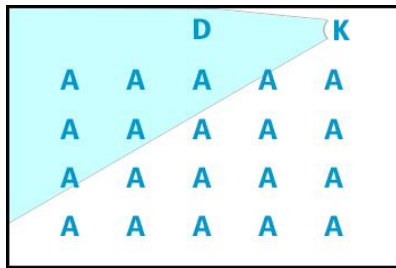
- a) Kayıtlardaki görüntülerin net, seslerin anlaşılır (gürültüyü azaltmak veya engellemek imkân dâhilindeyse), ışık miktarının ve açısının yeterli olmasını sağlamak.
- b) Herhangi bir sınava veya adaya ait kayıtlara ulaşılmak istendiğinde kayıtlara hızlı ve kolay bir şekilde erişimi mümkün kılacak kayıt saklama ve dosyalama sistemi tasarlamak.
- c) Kayıtların tümünü yangın, hırsızlık, rutubet, su baskını gibi durumlara karşı güvenliği ve gizliliği sağlanmış uygun ısı ve ışığa sahip ortamlarda saklamak.
- ç) Görüntülü kayıtların, yıllık sınav kapasitesi ile uyumlu olacak şekilde, en az bir yıl saklanabilmesine imkân verecek gerekli teknolojik donanımına sahip olmak.
- d) Kayıtları mümkünse tek seferde almak, mümkün değil ise kayıtların erişilebilirliği açısından ardıllığı sağlayacak önlemleri almak.
- e) Kamera kaydının kesilmemesi için gerekli yedek teçhizat (adaptör, batarya veya bellek) bulundurmak.
- f) Kayıt esnasında adayın kamera açısından çıkması, araç, kişi vs. 'nin adayın görüntülenmesini engellemesi gibi durumların oluşmaması için gerekli tedbirleri almak.
- g) Sınav başlangıcında sınavın yapılacağı ortamı 360 derece kayıt altına alarak sınav mekânını tanıtmak ve kayda sınavın gerçekleştiği alanda devam etmek. (Sınav mekânının kuruluşu ait olmaması ve sınav yapılacak alanda yasal, güvenlik vb. sebeplerle daraltılmış kayıt alınması gerektiğinde durum Kuruma bildirilir ve bu madde hükmü uygulanmaz.)
- ğ) Kameraları adayın dikkatini dağıtmayacak şekilde konumlandırmak (Teorik ve performans sınavlarının görüntü kayıtları görevlerini etkilemediği müddetçe değerlendirici veya diğer sınav görevlileri tarafından alınabilir. Profesyonel bir kameraman kullanılması gerekliliği bulunmamaktadır.)
- h) Değerlendiricilerin veya görevlilerin yapılan toplu açıklama ve duyurular dışında ve prosedürlerden bağımsız olarak adayların bireysel sorularını cevaplama, adaylarla birebir konuşma, yaşanan bir aksaklığı giderme, adaya yardım etme gibi anlaşılabilir şüphe uyandırıcı hareketleri olursa bu hususlarla ilgili sınavdan sonra değerlendirici tarafından kameraya açıklama yapılmasını sağlamak. Değerlendirici tarafından açıklama yapılmasının mümkün olmadığı hallerde bu durumun tutanak altına alınmasını ve tutanağın kamera kaydı ile birlikte saklanmasını sağlamak.

2. Teorik Sınav

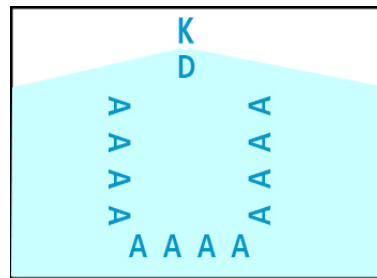
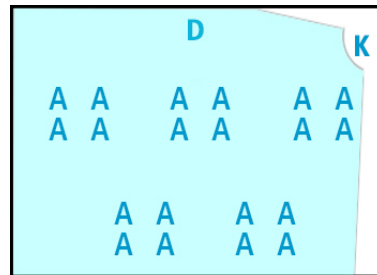
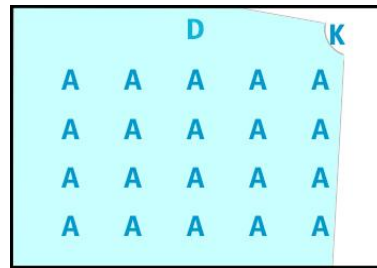
- Teorik sınavlarda ses ve görüntü kaydı sınav başlangıcından son adayın sınavının bitimine kadar devam ettirilmelidir.
- Sınav kâğıtlarının dağıtıldığı, kimlik kontrolünün ve imzalı sınav yoklamasının yapıldığı, sınav kâğıtlarının değerlendiricilere veya gözetmenlere teslim edildiği ve sınavın sonlandırıldığı kayıt altına alınmalıdır.
- Teorik sınavlarda kamera, tüm adayların, değerlendirici veya gözetmenlerin net bir şekilde görüntülenmesini sağlayacak uygun bir yere konumlandırılmalıdır. (Örneklere de belirtildiği üzere kayıt açısı dışında bulunan hiç kimsenin sınav sürecini etkileyecek herhangi bir müdahalede bulunmaması esastır.)

TEORİK SINAV DÜZENİ ÖRNEKLERİ

HATALI KONUMLANDIRMA

DOĞRU KONUMLANDIRMA

K=Kamera

A=Aday

D=Değerlendirici

- ç) Sınav başlangıcında değerlendirici veya gözetmen tarafından, adaylara sınav ile ilgili kapsamlı açıklama yapılmalıdır.

Değerlendirici veya gözetmen;

- Sınavın yapıldığı sınav merkezi ve sınavın yapıldığı tarih hakkında bilgi vermelidir.
- MYK Web Portalında yer alan sınav ID'sini söylemelidir.
- Ulusal yeterliliğin ismini ve sınav yapılacak birimi/ bölümü açıklamalıdır.
- Kendilerini tanıtmalıdır.
- Katılan aday sayısı hakkında bilgi vermelidir.
- Sınavda uyulması gereken kurallar hakkında bilgi vermelidir. (Örneğin cep telefonlarını kapalı tutma, sınav esnasında yardımlaşmama ve birbirleriyle iletişime geçmeme, kopya çekmeme)

Teorik sınavlarda değerlendirici veya gözetmen tarafından yapılacak açıklama için örnek: “Şuan ..... sınav merkezinde ..... tarihinde yaptığımız ...ID’li ..... ulusal yeterliliği sınavının ... biriminin/bölümünün teorik sınavını yapmaktayız. Ben Ali YETERLİ’yim. Bu sınavda değerlendirici olarak görev almaktayım. Sınava ... (sayı)...aday katılmıştır. Sınav süresince uyanız gereken kurallar ....’dır. Başarılar dilerim.”

3. Performans Sınavı

- a) Performans sınavlarında ses ve görüntü kaydı sınav başlangıcından sınav bitimine kadar, performans sınavında tanımlanan tüm adımları içerecek şekilde devam ettirilmelidir. Senaryoların adaylara iletilmesi ve sınavın bitiş duyurusu kayıtlarda mutlaka yer almalıdır.
- b) Sınav başlangıcında değerlendirici tarafından, adaylara sınav ile ilgili kapsamlı açıklama yapılmalıdır.

Değerlendirici;

- Sınavın yapıldığı sınav merkezi ve sınavın yapıldığı tarih hakkında bilgi vermelidir.
- MYK Web Portalında yer alan sınav ID'sini söylemelidir.
- Ulusal yeterliliğin ismini ve sınav yapılacak birimi/bölümü açıklamalıdır.
- Sınavdan önce kendisini tanıtmalıdır ve varsa diğer görevlilerin kendilerini tanıtmalarını sağlamalıdır.
- Sınavda uyulması gereken kurallar hakkında bilgi vermelidir. (Örneğin cep telefonlarını kapalı tutma, sınav esnasında yardımlaşmama ve birbirleriyle iletişime geçmeme, kopya çekmeme)
- Sınavını yaptığı adayların kendilerini tanıtmalarını sağlamalıdır.

Performans sınavlarında değerlendirici tarafından yapılacak açıklama için örnek: “Şuan ..... sınav merkezinde ..... tarihinde yaptığımız ...ID’li ..... ulusal yeterliliği sınavının .... biriminin/bölümünün performans sınavını yapmaktayız. Ben Ali YETERLİ’yim. Bu sınavda değerlendirici olarak görev almaktayım. Sınav

süresince uymanız gereken kurallar ....'dır. Başarılar dilerim” der ve adayların kameraya kendilerini tanıtmalarını sağlar.

- c) Teknik ölçüm gerektiren performans sınavlarında teknik ölçüm sonucunun kamera kaydında net olarak görülmesi sağlanmalıdır. Örneğin ölçüm cihazları üzerindeki değerlerdeki değişimin ya da ölçüm cihazları tarafından üretilen rapor sliplerinin yakın çekim ile kaydedilmesi gerekir. Ölçüm sonucu kamerayla görüntülenemiyorsa aday tarafından ölçüm değeri sesli olarak söylenmeli ve değer daha önce hazırlanmış bir tutanağa/forma kaydedilmelidir.
- ç) Performans sınavında birden fazla aday olması ya da kullanılan kişisel koruyucu donanımların adayın/adayların tanınmasını engellemesi durumunda adayların tanınmasını sağlayacak (kıyafetlerinin önüne ve arkasına asılacak isimlik, numara, etiket vb. tanımlayıcılar) tedbirler alınması esastır.
- d) Kuruluş, kamera kaydı için kullanılacak ekipmanları sınav yapılan yere, ilgili ulusal yeterliliğe, sınav senaryosuna ve uzunluğuna uygun seçmelidir.

Örneğin;

- Sabit kamera kurulamayacak ortamlarda aday için giyilebilir kamera,(barete ya da kıyafete takılabilecek kamera),
- Araç ve kabin içi gibi dar ortamlar için çeşitli yüzeylere yerleştirilebilir kamera,
- İşlemin sabit bir yerde gerçekleştiği ortamlar için tripod üzerine kurulu kamera,
- Sınav alanının geniş olması ya da alanın çok dar olması halinde geniş açılı kamera,
- Adaya uzak bir noktaya kameranın konumlandırılması halinde yüksek yakınlaştırma özellikli kamera,
- Sınav süresine uygun yüksek hafıza kapasiteli ve uzun pil ömürlü kamera,
- Karanlık ortamlar için aydınlatmalı ya da gece görüş özellikli kamera
- Adayın sınav esnasında, bir araçla kumanda ederek bir malzemeyi bir yerden bir yere taşıdığı/işlem yaptığı vs. durumlarda hem aday hem yürüttüğü çalışma ayrı ayrı kameralarla kayıt altına alınmalıdır. (Kabin içinde ve kabin dışında kayıt gibi)

Uygulama Örneği 1:

Performans sınavlarında kameranın sabit bir yere konumlandırılma zorunluluğu bulunmadığından tripod ya da el kamerası ile görüntü kaydı alınabileceği gibi giyilebilir bir kamera teknolojisi de tercih edilebilir. Özellikle yüksek dikkat gerektiren tehlikeli ve hareketli çalışma sahalarında değerlendirici, üzerine (baretime, kıyafetine) yerleştireceği giyilebilir bir kamera ile gözlemediği performansını kayıt altına alabilir. Bu durumda değerlendiricinin sınav başlangıcında kameraya kendini tanıtmaya sınav hakkında gereken bilgileri vermesi ve gözlemediği işlemleri kayıt altına alması yeterli olacaktır.

Uygulama Örneği 2:

Birden fazla adayın aynı anda yer aldığı performans sınavlarında her aday için ayrı bir kamera bulundurma zorunluluğu bulunmamaktadır. Örneğin; 10 sıvacı bir duvarı aynı anda sıva yapıyor ise, sınava giren bütün adayları ve sınav ortamını açısı içine alacak tek bir kamera görüntüsü ile birlikte değerlendiricinin adayların çalışmalarını yakından incelerken yapacağı ayrı bir çekim ile kayıt alması yeterli olacaktır.

Uygulama Örneği 3:

Parlayıcı, patlayıcı malzemelerin bulunduğu tehlikeli ortamlarda alınan görüntü kayıtları, görevlendirilen bir personel tarafından uygun bir açı ve güvenli bir mesafeden yapılmalıdır. Örneğin, çelik kaynakçısı ulusal yeterliliği sınavlarında olduğu gibi kaynak yapılan alana yakın mesafeden çekim yapılmasının kamerayı kullanan kişi açısından risk oluşturma ihtimaline karşın çekimin yüksek yakınlaştırma özellikli bir kamera ile uzak mesafeden yapılması daha uygun olacaktır.

4. İstisnai Durumlar

Herhangi bir ulusal yeterliliğin performans sınavının bir kısmının ya da tamamının kamera ile kayıt altına alınmasının mevzuattan (kanun ve yönetmeliklerde açıkça herhangi bir elektronik ekipman bulundurulmasının veya kamera kaydının yasak olması), uluslararası antlaşmalardan, ulusal ve uluslararası standartlardan kaynaklanan nedenlerle mümkün olmadığı durumlarda kamera ile kayıt alınabilecek başka bir sınav ortamının temin edilmesinin imkânsız olduğu hususunda ikna edici bulgu ve kanıtların henüz sınav programı oluşturulmadan resmî yazı ile Kuruma sunulması gerekir.

Kurum, gönderilen bulgu ve kanıtlar üzerinde gerekli incelemeyi yapar, gerek görülmesi halinde kuruluşun denetiminde görev alan ekibin görüş ve önerilerini alır. Kurum yapmış olduğu değerlendirmeler sonrasında ilgili ulusal yeterliliğe ilişkin performans sınavının kamera kaydı olmadan yapılıp yapılamayacağı hususundaki kararını talepte bulunan yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşuna bildirir.

5. Kayıtların Uygunluğunun Denetimi

Kurumca gerçekleştirilen denetimlerde ya da Kuruluşlardan talep edilen kayıtların incelenmesi sonucunda bu rehberde belirtilen hususlara ilişkin uygunsuzluk tespit edilmesi halinde bu durum tutanakla kayıt altına alınır. Kurumun gerekli görmesi halinde kuruluşa denetim düzenlenir. Uygunsuzluğu düzeltmeyen yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları hakkında Mesleki Yeterlilik, Sınav ve Belgelendirme Yönetmeliği hükümlerince işlem başlatılır.

GÖRÜNTÜLÜ KAYIT ALINMASINA İLİŞKİN KONTROL FORMU

KURULUŞ ADI:

SINAVA İLİŞKİN BİLGİLER:

Sınav Tarihi:

Sınav Yeri:

Saat:

Ulusal Yeterlilik Adı:

Sınav Portal ID'si:

TEORİK SINAV*				
SORULAR	EVET	HAYIR	ANLAŞILMIYOR	AÇIKLAMA
Ulusal Yeterliliğin ismi söylenmiştir.				
Sınav Portal ID'si söylenmiştir.				
Sınav tarihi söylenmiştir.				
Sınav yeri belirtilmiştir.				
Değerlendiriciler / gözetmenler ve diğer görevliler kendini tanıtmıştır.				
Sınav ortamı kayıt için uygun bulunmuştur(Aydınlık, ses izolasyonu vs.).				
Sınav başlangıcında sınav alanının tamamı uygun şekilde kayıt altına alınmıştır.				
Görüntü kaydı net olarak alınmıştır.				
Sesler anlaşılır olarak kaydedilmiştir.				
Adayların kimlik kontrolü / imza alınması işlemine kayıta yer verilmiştir.				
Sınav sorularının adaylara teslim anına kayıta yer verilmiştir.				
Değerlendiricilerin şüphe uyandırıcı hareketi bulunmamıştır.				
Değerlendiricilerin şüphe uyandırıcı hareketlerinin bulunduğu durumlarda gerekli kayıt oluşturulmuştur.				
Kamera kaydının engellenmesi, kameranın önüne geçilmesine karşı gerekli önlemler alınmıştır.				
Sınav kağıtlarının teslimi kayıta yer almıştır.				
Değerlendirici veya gözetmen sınavın bitişini açıklamıştır.				

* Bu form kamera kayıtlarının bu rehberine uygunluğunun takip edilebilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Formun kullanılması ile ilgili herhangi bir zorunluluk bulunmamaktadır.

MYK Başkanlık Makamının 21.05.2015 tarihli ve 66 sayılı Oluru uyarınca uygulamaya konulmuştur.

GÖRÜNTÜLÜ KAYIT ALINMASINA İLİŞKİN KONTROL FORMU**KURULUŞ ADI:****SINAVA İLİŞKİN BİLGİLER:**

Sınav Tarihi:

Sınav Yeri:

Saat:

Ulusal Yeterlilik Adı:

Sınav Portal ID'si:

PERFORMANS SINAVI*

SORULAR	EVET	HAYIR	ANLAŞILMIYOR	AÇIKLAMA
Ulusal Yeterliliğin ismi söylenmiştir.				
Sınav Portal ID'si söylenmiştir.				
Sınav tarihi söylenmiştir.				
Sınav yeri belirtilmiştir.				
Değerlendiriciler / gözetmenler ve diğer görevliler kendini tanıtmıştır.				
Adaylar kendini tanıtmıştır.				
Senaryo, uygulama sorusu vs. teslim edilmiş / açıklanmıştır.				
Sınav ortamı kayıt için uygun bulunmuştur(Aydınlık, ses izolasyonu vs.).				
Sınav başlangıcında sınav alanının tamamı uygun şekilde kayıt altına alınmıştır.				
Görüntü kaydı net olarak alınmıştır.				
Sesler anlaşılır olarak kaydedilmiştir.				
Kamera konumu performansı değerlendirmeye uygun bulunmuştur.				
Değerlendiricilerin şüphe uyandırıcı hareketi bulunmamıştır.				
Değerlendiricilerin şüphe uyandırıcı hareketlerinin bulunduğu durumlarda gerekli kayıt oluşturulmuştur.				
Kamera kaydının engellenmesi, kameranın önüne geçilmesine karşı gerekli önlemler alınmıştır.				
Birden fazla aday olması durumunda kayıt süresince adayın tanınmasını sağlayacak tedbirler alınmıştır. (numara, etiket vb.)				
Değerlendirici veya gözetmen sınavın bitişini açıklamıştır.				

* Bu form kamera kayıtlarının bu rehberine uygunluğunun takip edilebilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Formun kullanılması ile ilgili herhangi bir zorunluluk bulunmamaktadır.

MYK Başkanlık Makamının 21.05.2015 tarihli ve 66 sayılı Oluru uyarınca uygulamaya konulmuştur.